

KÉPES SZAKKÖZLÖNY A VADÁSZAT, LÖVÉSZET, HALÁSZAT ÉS HALTENYÉSZTÉS KÖRÉBŐL.

Szerkesztik: gróf ZICHY IMRE és gróf KREITH BÉLA.

Előfizetési ára: Egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 70 kr. Megjelenik minden hó 1-én, 10-én és 20-án.

Levelek a „Vadász-Ujság” szerkesztőségének, **előfizetések** a kiadóhivatalnak Budapestre, fürdőutca 4. sz. a. czimzendők.

A vadászati és fegyveradó.

A „Vadász-Ujság” f. évi 14-ik számában a vadászati és fegyveradó leszállítására tárgyában közzétett felhívásuk alapján van szerencsém az e tárgyra vonatkozó szerény észrevételeimet következőkben előterjeszteni:

Az állam érdeke és czélja: egyrészt a vadállomány fentartása és megőrzése, másrészt pedig e czimen is minél több bevételt biztosítani magának.

Az elsőt a vadászterületek tulajdonosai, valamint a vadászegyletek és társaságok közreműködése mellett a vadak különböző fajainál jól megfigyelt pározási időkre kiterjedő tilalmi időszakok felállítását, s az ezek áthágásait szigorúan büntető bírságolásokot magában foglaló czélszerű törvény által érheti el. Ennélfogva az 1872. VI. t. cz., mely a pározási időkre felállított tilalmait, miként az a „Vadász-Ujság”-ban is helyesen kimutatott, nem a legpraecisebben alapítja meg, e tekintetben feltétlenül megváltoztatandó.

A bevételt illetőleg a jelenlegi magas adó minden habozás nélkül kárhóztatandó, azon egyszerű okból, hogy az 1875. XXI. t. cz. a vadászati jeggyel bírók felett egy aránytalan nagy többségben levő — mondhatnám proletár — osztályt teremtett, mely legtöbbszörre korlátolt anyagi viszonyainál fogva, az idő súlyát el nem viselhetvén, inkább kiteszi magát a mai hanyag ellenőrzés mellett annak, hogy 100 eset közül egyszer rajta éretik a jogtalan vadászaton. S miután a gyakorlat szerint amúgy is enyhébben kiszabni szokott bírság — vagyontalansága miatt — tőle be nem hajtható, a megfelelő fogságot annál szívesebben kitölti, mert ez, — miként a párhaj-fogság, — szívesebben épen nem tartatik; de számtalan az ily jegy nélkül vadászó egyének úgy gondolkoznak, hogy „addig sem a magamét

eszem.” Letöltvén a fogságot, újra kezdik. Már pedig az ily vadászok a legveszedelmesebbek azért, mert az éj sötétségének védelme alatt működnek, s így csak nehezen lévén ellenőrizhetők, a vadállomány csökkentésére is nagy befolyással vannak. Ha azonban az adó leszállítatik 4—5 frtra, akkor minél számosabban lesznek azok, kik szenvedélyüknek bírságra való kilátás által nem zavart gyakorolhatását — habár nélkülözések árán is — szívesen megváltják, s ez által az államkincstár bevételeit — a postabélyegelek leszállításának analogiája szerint — nagyban fogják emelni. E szerint tehát a vadászati adó is feltétlenül leszállítandó.

A fentebb elmondottak — nézetem szerint — indokolhatnák a törvény megváltoztatása körül azon intézkedést is, hogy mindazok, kik a tulesigázott adó súlyát el nem viselhetvén, inkább kitérték magukat a megbírságoltatásnak, ellentétben az 1875. 21. t. cz. 5 §-a c) pontjával, a leszállított adó kedvezményében szintén részesülhessenek, nehogy ebből kizárattván, a szerencsésebb anyagi viszonyban levők felett csupán ezen indokból hátránnyal sujtassanak, annál is inkább, mert a vadászat — törvény szerint is — nem luxus foglalkozás.

De osztályozandó is a vadászati adó, és pedig a „Vadász-Ujság” 13-ik számában Matolay Etele által előadott mód szerint. Mert a kinek módjában áll hajtókkal, agárral, vagy farka-kopókkal vadászni, az, míg egyrészt a nagyobb adó miatt ez élvezetről épen nem mondana le, — másrészt pedig egyenlő adózás esetén indokolatlan előnyt élvez a gyalog s egyedül vadászó felett. — Az adó mennyisége szerintem 4 osztályt engedne meg, és pedig az alaptétel a gyalog s egyedül, — vizslával vagy kopóval vadászókra kiszabott adó; például 5 frt. A rendesen télen tartatni szokott körvadászatokra, miután ez már jobb módot árul el,

a tulajdonos vagy bérlő által minden napja után a vadászati fizetendő lenne, illetve előre váltandó az előbbi tétel kétszeres értékével, vagyis 10 frttal megszabott jegy. *) Az agarászatra — miután ez is fokozottabb jólét jele — az első tétel 5-szöröse, vagyis 25 frt esnék, míg a falka-kopós vadászat annak 20-szorását, azaz 100 frtot fizetne. Egyébiránt azon általánosan tudvalevő tényből kifolyólag, hogy a gyakori agarászat mellett legkönnyebben pusztul ki a vadállomány, nem ártana, ha ezen módja a vadászatnak 50 frttal lenne megadóztatva, **) mert ez által el lenne érve az, hogy csakis a tehetősebb birtokosok gyakorolnák az adó nagysága miatt, s ez által ritkábban fordulna elő a nagyúri paszszió. Ezekkel kapcsolatban szükségesnek találom az egyes osztályzatok szerint előforduló kihágásokra kiszabandó bírságokat is arányosan felemelni, melytől való félelem hathatós ösztönzés lesz a jegyváltásra, s ez által az állam bevételei emelésére. Végre mindezekhez megkívánatik az állam részéről a vadászat szigorú ellenőrzését s a bírságok erélyes behajtását rendeleti uton szabályozni.

A behajtott bírság-felosztás szintén módosítandó ügy, hogy a fele a feljelentő, fele pedig a kincstár javáraszolgáljon. A tett elkövetésének helye, az illetékes községnek a kihágás fölfedezése körül semmi érdeme nem lévén, indokoltan nem is jutalmazható.

A fegyveradó pedig — miután a fegyvert a legtöbben leginkább személy- és vagyónbiztonság céljából tartják, melyre pedig első sorban az állam kötelessége biztosítékot nyújtani, szintén leszállítandó, s ez is csupán az állam bevételeinek emelése szempontjából indokolható.

Perger Elemér.

Lesjárát szarvasra.

B. Oreczy Bélától.

(Gróf Andrássy Manó Vadász-Albumából.)

Mint általában minden valódi sport, úgy a lesjárát gyönyörre is a bizonytalan siker elérhetésére fordított erőmegfeszítésben rejlik, s ha talán épen semmi fáradozásba sem kerülne, élvezete nem lenne oly kedves és élénkítő; ha a siker abban mindannyiszor és könnyen lenne elérhető, elveszne a vágyódás főingere, és mint minden könnyen nyert élvezetbe, korán belé is unnánk. S ezen vadászati gyakorlatra lehetne talán leginkább alkalmazni azon igazságot: hogy nem az eltöltött napok mennyisége, de az érzett kedves felhevülések száma után mérhetjük csak valóban életünk lefolyt idejét.

Tapasztalásaimat a fehér Kárpátok és a Búr erdejében szereztem, hol barátainak példásan fenntartott vadasterein, a lesjárát élvezeteiben több éven át részesültem. — Jó golyó-lőfegyveremet vállamra vetve, számtalanszor jártam hajnalban és alkonyatkor a gyönyörű táj hegyei és völgyei között; a változó szerencse majd kedvezett, majd elhagyott, de nem hagyott el soha az öröm és kedv ezen elragadó vadászat gyakorlatában, és sok oly pillanatot éltem itt, melyet vadászemlékeim közt a legérdekesebbek közé számítok.

Egy ízben csupán gyors önelhatározásomnak s az ép oly gyors végrehajtásnak köszönhetem a jó sikert.

Szeptember második felében volt ez. A lesjárát legszébb idejét a detrekői vadászkerületben töltöttem, midőn egy nap a kerületi erdész azon örvendetes hírrel jött, hogy egy erős szarvas rendes járását leste ki, s ha e tájra irányoznám esti lesjáratomat, a vadat lövésre kerithetném. — Több órai távolságra lévén ez szállásomhoz, kora délután indultam el, hogy naplemente előtt legalább egy órával az ugynevezett Szarvashegy alá érhessek, melynek sűrűségébe vonult e nap reggelén lesjáratom tárgya. Ide érkezve,

*) Tulságosnak tartjuk, mert a hajtvadászaton megjelenők valamennyien tartoznak vadász-jegyet váltani.

**) Maradjunk csak a 25 frtnál, mert az igen nagy urak többnyire kopófalkával vadásznak ma már.

(Szerk.)

sűrű fiatal erdővel fedett, helyenkint sziklás part előtt foglaltam helyet, hogy a szarvas közelítésére vagy a völgyben vagy pedig a part lejtőjén állhassam el utját. Alig értem ide s a sűrűségből, és a mint itélni lehetett, körülbelül 500 lépésnyi távolságról a szarvas hangja megcsendesült, halkal eleinte, mintha fekhelyéről jönne, utóbb ismételve, de még mindig azon pontról, melyet mára valószínűleg pihenő helyéül választott; majd egy hosszab és erőteljes hang hallatszott, mire pár perczre csend állott be. Hova és mily irányban fog most indulni? ettől függött jó sikerre való kilátásom.

Végre a csend félbeszakadt, a szarvas ismét jelentette magát, de sajnos, — tőlem távozó irányban. Mit tegyünk most? ez iránt az erdészszel rövid és gyors tanácskozást tartottam. A körülmények kedvezőtlen fordulatot vettek, mert elvonuló szarvast lesjárásban utólérni akarni többnyire hiábavaló fáradság. Az erdész véleménye szerint a szarvas, falkája ma a tulsó völgyben lévén, a parton át fog menni. Kérdésemre, mily alkotású és minőségű a tulsó hegypart? az erdész akkép tudósított, hogy fenn a part hátán a sűrűséget a szálal erdő váltja fel, mely a tulsó oldali lejtőig terjed, ez kopár és sziklás, majd a völgyig le, hol a patak környékét ismét erdő fogja el; véleménye szerint a szarvast, ha ez a tulsó lejtőt eléri, többé nem közelíthetjük meg, a tulsó völgyben pedig újból felkeresni az alkonyodó nap rövidege miatt kivihetlen leend.

Ez igen kétségbeejtőleg hangzott, mert minden attól függött, elérhetem-e a szarvast, még mielőtt az erdőből a sziklákig ér? Azonban okoskodásra időm nem lévén, gyorsan elhatározám, hogy megkísértem őt megelőzni. — Ezen szándékomat két kedvező körülmény segítette elő, t. i. a szél jó volt, azaz a partról fújt le, tehát a szarvas tőlem neszt nem vehetett, aztán hangja szerint ő oly irányban haladt, melylyel egyenvonalban egy kopott ut vezet; ezt használva, ha egyébkint a szarvas észre nem vesz, sikerülhet a csel. Felkerestük tehát a kérdéses utat s a mennyire ennek minősége engedte, lehető legkisebb zajjal, de minden telhető sebességgel, haladtunk és sok helyen futottunk is előre; helyenkint megállottunk, hogy a szarvas jelentéséből hollétéről és irányáról biztosságot szerezhessünk. — A távolság, melyet meghaladnunk kellett, nagy volt s e mellett a part meredek lejtősége és sziklás természete, az utnak részint a fiatal erdő, részint a rekerülő növények általi elzáratása, számtalan akadályt gördített élénk. Sokszor már csüggedve azoknak legyőzhetése felett, szándékomról le akartam mondani, de a szarvasnak ily pillanatokban megcsendülő hangja ismét új erőmegfeszítésre gerjesztett, és így végre majd megszakadva, de még ki nem merülve, érttem a part tetejére. A szarvas jóval előbbre volt mint mi s ha a sziklánál nem tartózkodik, mielőtt a völgybe leereszkednék, minden reményem meghiusul. Most tehát minden perez drága volt; siettem is a mennyire lehetett és az erdő minősége engedte. A szarvasnak, hangja szerint, még mindig a sziklák előtt kellett lennie; és az erdő széle felé érvén, egy pillanatra őt meg is láthattam, a mint épen a sziklapart előtti kopárságon vonult át. Minden lépés most távolságnak, minden másodperez órahosszunak tetszett, ha vágyódásomat a még elhárítandó akadályokkal összehasonlítottam; és mégis nyugtalanságomat legyőzni s figyelmeimet kettőzni kellett, ha fáradságom jutalmát kockáztatni nem akartam; mert a mint én őt megláttam, úgy láthatott volna meg ő is engem s csak egy ugrásába kerülendett, hogy a sziklaparton túl szemeim és golyóm elől megmeneküljön.

A dolgok ezen helyzetében, minden ingadozást félre téve, cselekedni, még pedig gyorsan cselekedni kellett, — hogy az ugyanis még csak pár perczig tartó kedvező esélyt el ne szalaszszam. Szerencsére itt erős bükkök állottak, melyeknek százados törzsei mögé szorulva, egyiktől másikáig nagy vigyázattal nyomultam elő, míg végre az erdő széle előtt elszórt sűrű bokrok alá észrevétlenül érhettem,

és ezektől fedve még vagy 30 lépésre mászhattam előre s itt az erdész a földre lapulván, én is megállottam, felizgatótt lehelletemnek lecsillapítására fél percet engedvén, — vizsga szemmel pillanték ki a bokor ágai közül.

Mily gyönyörű tájkép nyílt itt szemeim előtt! A völgybe meredeken ereszkedő sziklák, a hegylánczatnak a síkság felé elnyúló kisebb csucsei, melyeknek egyikén a detrekői várrom áll, — ezeken túl a komor zöldszinü Búr nevű fenyves erdő sötét tengerként elterülve egész a látkör határáig, mely a felhőkkel vegyült össze; mindez az estpir fényében és lángoló színezetében ragyogva, elbájoló szépségű látványt nyújtott. De a legérdekesebb pont nekem a szikla partja volt, mert ott állott lesjáratom ohajtott tárgya, az erős szarvas, felemelt fővel és hátravetett szarvakkal, a völgy felé hangoztatván zengő csalogatóját, hol falkája legelészett. Egyszer még visszaneztem felém, — mintha érzette volna a közelgő vészt és ügetve tett pár lépést a part hosszában, de ismét megállott s a mint épen fejét emelné új hangozásra készülvén, jól irányzott fegyveremet elsütöttem.

Megvan! suttogetta most az erdész, és e reményt én is osztottam, mert a szarvas eltaláltatásának jó jelét adta, a lövés után hátát megvetve, egy iszonyu szökéssel a sziklaparton lezuhant, szemeim elől eltűnt s csak szökéseinek távolodó dobogását hallhatám. A lövés messziről történt, mert 143 lépést számoltam a helyig, hol a szarvas állott, és idesietve s a parton lenézve kerestem szememmel, ha netalán a part alá rogyott volna, de nem láttam semmit, mert alul erdő volt és a völgyet esthomály lepte már el. A távozó szarvas dobogása még némelykor felkondult az erdőből; pár perc múlva egy-két köhintés hallatszott, annak jeléül, hogy a golyó tüdejét érte; majd úgy tetszett, mintha egy lombtorlaszon esett volna össze, és a köhintés újra ismétlődött, — még egyszer lépteinek már alig kivehető dobogása, — végre tökéletes csend állott be.

A közeledő sötétség miatt ma úgy sem találhattam volna meg s ha még életben van, talán tovább is riasztom; arról, hogy lövésem jól volt irányozva, az adott jel után meg voltam győződve, — ez okból felhagytam a ma ugyanis haszontalan kereséssel, a lövés helyszínét galyakkal megjegyezvén, és a szemeim előtt elterjedő csodaszép tájképet még egyszer és most kettőzött érdekekkel áttekintvén, — éji szállásomra, mely egy szénégető tanyáján volt, ballagtam. Itt a kunyhó előtti tűz mellett leheverve, még egy ideig emlékezetembe idéztem vissza az élvezetteljes lesjárt eseményeit, aztán az érdemlett nyugalmat kerestem fel.

Másnap, a reggeli lesjárt után, a tegnapi lövés színhelyére mentem és az erdész nyomozó kopóját poráron a nyomra vezettem. Mindjárt a part alatt, hol a szarvas lezuhant, vércseppekre akadunk, melyek tovább mindig sürübben találtattak. Ott, hol ő mintegy lombtorlaszba esett, valamint innen tovább mindinkább több vér volt nyomai mellett. A kopó úgy huzott, hogy alig bírtam tartani, míg végre nem messze a pataktól s vagy 500 lépésre a sziklaparttól, reá akadtam; egy kő mellett feküdt itt, élettelen, elnyújtott fővel, első lábai teste alá hajtva, látszott, hogy végső lehelletéig tovább ügyekezett még juthatni. Golyóm, mint jól sejtém, a tüdőt érte s innen a köhintés, mit az este a partról hallottam. Gyönyörű állat volt, teste nagy és erős, szarvain pedig 12 vég volt számolható.

Zöld galyat tűztem most kalapomhoz a jól sikerült vadászat jeléül és örömmel telt szívvel mentem haza, minden igazi vadásznak sok ily élvezetet ohajtván.

Egy kutyakedvelő rhapszodiája.

A kynologia a külföldön ma már a szó legszorosabb értelmében valóságos studiummá vált, úgy, hogy sportszerű üzése annak csak egy részét képezi; ámbár nem tagadható, hogy a tiszta fajtenyésztés — már csak e szempontból tekintve is — felette hálásnak és hasznosnak bizonyult.

Mindenütt alakulnak kynologiai egyletek, melyek sem a tudományos kutatásokkal egybekötött fáradságot, sem a pénzt nem kimélik, hogy az ügynek tudományilag is kellő lendületet szerezhessenek.

Nem hivatkozunk e helyen a mindenágu állattenyésztés klasszikus ősi földjére, Angliára, sem az e téren már második helyen álló Németországra; egyszerűen csak annak konstatálására szoritkozunk, miszerint kynologiai egyletivel, kiállításai- és versenyeivel maga Oroszország is már tulszárnyalt minket. — Már pedig a mi Angliából Oroszorszáig utat tör magának, tán mégis valamivel több a pusztá dívatnál?

Noha a fajtenyésztés elhanyagolásából származó bajok felett sehol se hallhatni annyi panaszt, mint épen nálunk, az összes állattenyésztésnek semmiféle ágát nem ismerjük, mely kevesebb pártolásban részesült volna, mint épen a kutyáknak fajszéri tenyésztése. E jelenségen pedig annál inkább van okunk csudálkozni, minthogy nálunk különben minden iránt, mi a sporttal csak némiképen határos is, habár nemis mindig helyes, de mindig élénk érdeklődés uralkodik. Épen nem lehet célunk a nagyérdemű közönséget könnyen unalmassá válható akadémikus diskusszióval terhelni; maradjunk tehát csak kizárólag a vadászebeknél, annak kimutatására, miszerint az, ki csak a nálunk ugynevezett, bármi fajta vadászebekkel vadászott, az a nemes vadászatot valódi élvezettel még soha nem üzte, sőt az — habár öntudatlanul — de megcsodálhatlanul vétkezett a vadászat keeses istennője ellen.

Figyelembe vehető czáfolattól épen nem tartva, nyíltan és határozottan állítjuk ennél fogva, hogy hazai Nímródjaink 90 százaléka fajnélküli kuvaszoknál egyebekkel nem bírt, de nem bir jelenleg sem; noha mindannyian páratlan „Plutójukat“, vagy bármi más pokoli névvel ellátott eböket legnemesebb csodaállatnak tekintik.

Az említettek levonása után fennmaradtak közül ismét 9 százalék a drága pénzen az anyagot Németországból szállíttatá, és a legújabb és jobb időkig vagy lelkiismeretlen árusok (Friedrich Otto Zahna városában, Leo Kalmár Karlsruheban) áldozatja lön, vagy pedig legjobb esetben ugynevezett „ösnémet vizslát“ (altdeutscher Vorsteherlund) kapott; melyet önálló fajképen ma már maga az elfogultság is elejtett, és mely mint ilyen, először is visszafelé volna tenyésztendő; mi, ha kimondhatlan fáradsággal egykor tán sikerülne is, azért az angol fajokhoz még is csak úgy viszonylanék, mint a holdnak hideg fénye a nap éltető sugaraihoz!

Urainknak számok által már ki nem fejezhető utolsó töredéke, kik az ügy iránt kellő érzékkel, — de elegendő pénzzel is bírtak, Angliából hozatta a nemesvérű anyagot. Ámde a legnemesebb állatot is végre megemésztí az idő vas foga. Arról pedig, hogy az illetők fajtisza utódokról gondoskodtak volna, szó sem volt. Az anyag tehát szaporodott kénye kedve szerint, — tudvalevőleg pedig az ebek nem valami válogatók — egyszerre csak aztán előbukkan ismét a kuvaszvér és néhány nemzedék után — lehet, hogy előbb is — a visszahatás örök törvénye szerint azon csudára ébredhetünk, hogy a különben oly szép „Juno“ — mely ad personam tán soha sem bocsátkozott „Rattler“-rel bensőbb viszonyba, gazdáját az anyához méltó utódok helyett Rattler- vagy másféle csodaállattal örvendeztette meg; vagy pedig, ha az ivadéknak külseje ellen nem lehetett is kifogást emelni, mégis hiányzott abban a tulajdonképeni hivatásához szükséges kellékeknek még csírája is. Ez épen a legsúlyosabb átka a fajnélküli vérnek és a tenyésztőre nézve a legkeményebb visszatorlása a tenyésztés körül tanusított hanyagságnak.

A tiszta, állandó fajnak elvitázhatlan előnye tehát épen abban nyilvánul, — hogy ha bár egyedi tehetőségre nézve az utódok egymástól különbözhetnek is, azok egészben és nagyban még is mindig azokká és olyanokká fejlődnek, mik és minők a szülők voltak. Ennyit akartunk

megjegyezni a sportszerű hasznélvezetet illetőleg, teljesen mellőzve a természetbarát sokkal fontosabb érdekeit.

Van egyébiránt ezen ügynek nemzetgazdászati jelentősége is. És tán nem oly paradox, nem oly nevetséges ez állítás, milyennek az az első futólagos pillanatban feltűnik. Az igen csekély ügyszeretet dacára is, vadászebekért évenként ezereket vándoroltatunk külföldre, gyakran még igen téves czégekhez is fordulva! Pedig ezen összeget az országnak igen könnyen megtarthatnók. S e mellett a vevő is több garanciával bírna; először: mert az itteni czégek megbízhatóságát könnyebben ellenőrizhetvén, így magát a megcsalás esélyeitől is könnyebben óvhatná meg; — másodsor: eltekintve a nagyon hosszú utazásból a szegény állatra háromolható bajoktól — megtakarítható volna az arany ágio és a tetemes szállítási költség és végre — a pénz is megmaradna az országban. — Hisz annyiféle czik-künk beszerzésénél vagyunk a külföldre utalva! — Miért szoruljunk tehát reá épen itt is, midőn oly könnyen lehetne a bajon segíteni?

Igaz, hogy sok tősgyökeres magyar ember a dolgot nevetségesnek tartja. „Hogy foglalkozhatnék bárki — magyar létére — kutyák eladásával?” — No, kedves jó földim! Először is az ön által becsmérlett kutya nagyon nemes és intelligens állat; azután igaz, hogy a tehén, ló és kutya egymástól különböznek, de hát ha meg nem aláozod magadat borjud vagy csikód eladása által, sőt ezeknek előnyös eladásával még kérkedel is, ugy igen csodálom, — hogy derogál nemesvérű kutyáért pénzt beseperni. Az angolt — igaz, hogy azután némelyek csak zsidónak tartják — ez épen nem genirozza, míg te álszégnyedet nem arany-nyal kényszerülsz megfizetni!

Egy másik ismét sokalja a fáradságot, hogy ő ilyesmivel vesződjék. És ennek van is némi rációja; mert sehol sem igényeltetik oly skrupulozus ellenőrködés, — mint épen itt, hol egy óvtalan pillanat egész generáció fajtisztaságát illuzoriussá teszi. A harmadik gunyosolylyal néz le a magas paripáról. Nem azért szoltunk ezekről, mivel az érzék hiányzik náluk, — erről végre ki sem tehet — de gyakran hallhatjuk, hogy: „gavallérnak az efféle shocking.” És ez utóbbi nézet bir legkevesebb jogosultsággal. — Nem akarok én e helyütt Solms Albrecht herczeg, Pourtalés Vilmos grófra és Alvensleben báróra hivatkozni! Németország példája, — noha gyakran teljesen igazságtalanul — nálunk nem mindenkire nézve valami nagy vonzerejű! Inkább behatolok azonnal „in medias res”, egyszerűen idézve az angol lord Derbyt, Duke of Westminster, lord Seftont stb. stb. E magas rangú főurak az általuk tenyésztett ebek, ugy az ezekkel tartatni szokott versenyek (field trials) után évenként ezereket raknak zsebre, a nélkül, hogy ez által tekintélyök csorbát szenvedne, avagy megszűnnének ezért lordok, miniszterek, vagy effélék lenni. — Az ebtenyésztés azonban Angliában nem csak az arisztokrácia kizárólagos üzletét képezi; foglalkoznak ezzel szegényebbek, például falusi lelkészek is, kik aránylag csekély befektetéssel és üzleti tőkével ebből még is igen szép jövedelmet húznak. Természetesen azután annál buzgóbb ügyszeretetet, szakavatottságot és megtámadhatlan megbízhatóságot is tanúsítanak. Igy p. o. Mr. Rever „Macdona” ebtenyészdéje bizonyára többet jövedelmez, mint épen meg nem vetendő parochiája.

Szóljunk most már kissé a lukrumról is. „Faust” nevű Champion-Pointer 270 £, — „Young Bang” 250 £-ért kelt el; mely összegek egyenértékét képezik o. é. 2700, illetve 2500 forintnak. A fennebb említett Macdona „Croxeth” Pointerjét és „Ranger Rab” Setterjét egyenkint 100 £-ra, vagyis 1000 forintra tartja. Számunkra ép most van utban egy — helyben Angliában 60 fontba, tehát 600 forintba került Pointer. Ez árhoz számítva már most az ágio vesztéséget, a szállítási költséget, kiki be fogja — ugyhiszem — látni, hogy az észszerű ebtenyésztés sem pusztán szenvedélynek, sem mániának nem mondható.

(Pesti N.)

K y n o f i l.

Észak-amerikai vadászatok.

(Egy utazó naplójából.)

— — — — Szept. 17-én Niagarában Mr. Shears canadai sportsmannel ismerkedtem meg, ki a nyugat vadonjai közé 3—4 heti vadászatra készült s egy — az ottani erdőben megtelepedett barátjával oct. 1-én Chicagóban volt találkozandó. — Szintén Niagarában két angol gentlemannel barátkoztam meg, kiket, az Amerikában minden czél és terv nélkül kószalókat, könnyű volt rábírom, hogy Mr. Shears-nek az őserdőben teendő vadász-expedíciójához csatlakozzunk.

Szept. 27-én Chicagóba érkezünk s mindhárman nagyban szereltük fel magunkat a vadászatra. Viszünk magunkkal tágas sátor kis kályhával (mert éles hideg van s tegnapelőtt Chicagóban havazni kezdett) továbbá, mindenféle főző eszközt, élelmi szert, hordócska lőport stb. — Mindez egy egylovas hosszú szekérre pakoltatik s így megyünk fel a prairie-ken és őserdőknön keresztül egész St.-Paulsig s a Missisippin még tovább. Jelenleg Fond de Lake-ben vagyunk (a Winnibago tavon), hétfőn indulunk a vadon-ságon keresztül a Lake-Pepinhez, hol vezetőnk, Mr. Shears említett barátja lakik. Ez derék ur s már gyermeksege óta vadászgat. Nála lesz a főhadiszállás s innen megyünk tovább a még nyugatiabb államokba. — Vad, mint állítja, annyi van, hogy ő néha ablakából lő medvét. Lőnivaló tehát elég lesz; én azonban nem csupán mulatság kedvéért csatlakoztam az expedícióhoz, hanem hogy Észak-Amerika bensejét is lássam, mi csak ily kirándulások útján lehetséges. Baj alig érhet; az őserdők vadjai ellen jó kétesövű fegyverrel, (mely már Erdélyben is lőtt medvét), pompás négyesövű revolverrel s kitűnő angol Bovie knife-al (nálunk Hirschfänger) vagyok ellátva; az idő viszontagságai ellen pokróczok, flanel-íngék és öltönyök, indian-rubber köpenyek fognak védeni. Egyébiránt néhány nap óta megint pompás időnk jár s mondják, hogy itt október a legszebb hónap — — — —

— — — — Valódi szép vidéket, a bájos fekvésű Quebec-en s a világon maga nemében páratlan Niagarán kívül, alig láttam. Niagarától idáig csupa őserdőknön keresztül, melyek a városok körül többé-kevésbbé kiirtvák, vezetett utunk; a prairie-k sokat emlékeztetnek alföldünkre, a szem itt is végtelenig tekint s midőn minap egy gémés kutat rongyos szalmafedelű kunyhóval s pár boglyával mellette, láttam: szemeim valóban könnyekkel teltek el — — —

Beef-river. Okt. 15.

Fond de Lake-ből oct. 5-én indultunk tovább két kocsin (azaz olyan bántási-féle nyitott szekéren), mindössze hatan a két kocsissal, kik egyébiránt amerikai divat szerint sokkal nagyobb urak mint mi, sokkal finnyásabbak s több komfortot igényelnek.

A vidék eddig igen szomorú, egyforma s unalmas volt, de tegnaptól kezdve sokkal érdekesebb. Most meglehetősen nagy dombok közt vagyunk, a keskeny völgyekben mocsár, a domboldalokon alacsony cserfabezottok; ezek levelei már mind veresek s a köztök lévő ölyni magas fű sárga, azaz széna; ezek közt mint kis vázok elevenzöld fenyves csoportozatok tűnnek fel; mind ez, gyönyörű tiszta mennyboltozattal fedve, a dombtetőről áttekintett vizeknek sajátos kifejezést s bizonyos vad kellemet ad, mely a civilizációtól még szűz földön s mértföldekre elterülő ünneplés csend közepette, nagyszerűvé lesz.

A partok oldalain a cserbezottok közt ezrei vannak a „prairie-chickens”-eknek, mik gyönyörű nagyságu fogoly-szerű madarak; a fenyvesekben szarvasok, őzek, fácánok — itt partridge névvel — tanyáznak. A vadászat e vidéken roppant farsztó. Holnap indulunk innen — (hol két napig vadásztunk) s ismét két nap mulva érünk végre Lake-Pepin környékébe, hol vezető barátunk Mr. Mills a vadon-ságban lakik s hol majd medvékre és alk-okra vadászunk.

Mac Oly-hous okt. 19.

A hely, hol jelen soraimat írom, nem valamely amerikai új város, — de még csak falu sem, hanem egy kis deszkaház az őserdőben, melynek egy férj és feleség, 1 macska és 2 kutya jelen összes népessége, nem számítva az erdőben legelő pár tehenet s néhány sertést.

Miként jutottam ide? erről kell számot adnom. Utunk, utóbbi levelem kelte helyétől a Beef-rivertől, az onnan égve látott s azóta kihamvadt prairie színhelyén vezetett át. A táj apokalyptikai nagyszerűségi. Merre csak a szem néz, mindenütt korom- és hamurakás; domb, völgy fekete gyászleppellel fedve; mértföldekre egyetlen élő lény, de még egy élő fűszál sem található. — Valódi halotti csend, melyet a bogár-döngicselés vagy szárazlevél-zörgés sem szakít félbe, madárcevegés- vagy patakesörgedezésről nem is álmodván — semmi, semmi egyéb, csak pusztaság és hamu! S ha ehhez ily borzasztó pusztaságban naplemente után tengely török, mint ez szekerünkkel történt, a helyzet nem a legkellemesebb, miután nem kovácsműhelyre, — de arra sem lehet kilátás, hogy valahol egy darab fát találjunk. Szerencsére, egy órai bajos utazás után gyönyörű völgyes berekbe értünk, melyet a Tisza nagyságu Chipovoa hasít át s még nagyobb szerencsénkre utközben egy kövér szarvasborjat lőttünk. Patakparton tanyát itve, elővettem anatomiai tudományomat és pompás angol vadász-késemet s míg én bonczoltam, egyik utitársunk sátoztott, a másik tüzet rakott, a többi sütésfőzéshez látott s a tűzmáglya, thea mellett valódi vig vadászlakomat csaptunk.

Következő nap egy, csak két n. mértföldnyire fekvő csinos deszkaházhoz értünk s egy napot (oct. 18.) a vadludak ezrei végett itt töltünk. Elhatároztuk, hogy társaságunk egyik fele ma tovább megy North Pepinbe, melynek közelében vezető barátunk lakik az őserdőben, míg másik fele (a két angol és én) egy — ide csak 4 ang. mértföldnyire fekvő helyre megyünk, hol különösen sok szarvas van — s pár nap múlva a többiek majd North Pepinben elérjük. A két angol azonban megváltoztatá szándékát s a többiekkel tartott, míg én az első tervhez ragaszkodva, maradtam — még pedig egyes egyedül maradtam az amerikai pusztaságban s a társaságnak North Pepin felé indulása után én is felszedtem sátorfámat és 4 mértföldnyi gyaloglás után itt vagyok e levél keltének helyén. Megérkeztemkor esni kezdett, minek örülök, mert holnap hajnalban pompás vadászatom lesz, mert a haraszt megnedvesedvén, nem csörög s így a vadat meglephetem. Estére visszatérek oda, hol elváltunk s holnapután North Pepinbe megyek, hol utitársaimat feltalálom.

North Pepin okt. 26.

Utóbbi levelemben említett vadászati tervem tetté lőn. Az ég kiderült egy kissé, de a majdnem nyakig érő gaz s az erdő sűrűsége oly nedves volt, hogy tökéletesen átáztam. Egyszermind meg kell vallanom, hogy a nyugati őserdőről táplált fellengő fogalmaimból kiábrándultam. Egy erdőt sem láttam, mely minden ősisége mellett a mi Bakonyunkhoz vagy Cserhátunkhoz hasonlítható volna; nagy terebélyes, vén fák sincsenek s tapasztaltam, hogy itt a fa, mihelyt bizonyos évszámot és vastagságot ér el, rothadni kezd, elszárad s az első viharban földre terül; ezért oly nehéz amerikai erdőben vadászni, mert ott majd annyi fa fekszik a földön, mint a mennyi fenn áll. Egyébiránt vadászatom pompás volt. Lőttem 9 fácánt (különböző az európaiktól, de majdnem oly jó) s a látott 4 szarvas közül egy annyira közelembre jött, hogy találan összerogyott s én már vadász-késemmel mentem neki, midőn a nemes állat végerejét összeszedve felugrott, és menekült, minden szökés után összerogyva s újra felkapaszkodva; én nyomban követtem sokáig, míg végre oly sűrűségbe menekült, hova lehetlen volt követnem, kivált miután már tökéletesen ki is voltam fáradva, mert egy szarvas persecutio nem csekélység itt Amerikában, hol minduntalan ledől a fák törzsökén kell át-

maszkálni, vagy egy-egy patakon átugrani, néha nyakig gazban vagy mocsárban gázolni, vagy a sűrűségben át a bovie-knife-al törni utat.

Elvesztém tehát szarvasomats nem csak a vadat, hanem utamat is. Szerencsémre az erdő, melyben nimródoktam, a Chipovoa folyó partján van s én ezen át jöttem az erdőbe. Tudtam, hogy a víz délről északnak foly s hogy én keletnek mentem; kivettem tehát kompaszomat (melyet a vadász itt mindig zsebében hord) s nyugatnak tartottam. Négy órai nagyon fárasztó bujkálás után végre a folyóhoz értem, még pedig nem messze a helytől, hol az átjárás van. De épen ezen átjárás a bökkenő, miután e vad vidéken hidról vagy kompról szó sem lehet. Chipovoa körülbelül oly széles, mint a Tisza közép vizállással Szolnoknál; a két part közé csucos sziget szögellik, mely a vizet két keskeny ágra osztja s ezek — egyesülésük előtt — egyet kanyarodván, e helyviszonyok következtében minden főnáb a vízbe esett vagy sodort fadarab, törzs, szétzuzott komp, talp, sat. itt torul meg s a viz két ágán át természetes hidat képez. Ezen átmenni azonban nem a legkedvesebb séta, mert majd egyes fatörzsekből képezett dombokon kell átmászni, majd az ember sulya alatt ingó lécezen kötéljáróként átletteni, majd egy deszkáról másra a vizen átugrani s néha térdig a vízbe süllyedni, vagy végül hatalmas törzsre kapaszkodva, ezzel mint egy kompon a legközelebbi deszkáig evezni. — Estére visszatértem a helyre, hol társaimtól elváltam s borzasztó szélvész esett, melyen öt viharroham jött szakonként, másnap North Pepinbe mentem. Társaimtól levelet találtam itt, melyben tudtomra adták, hogy egy napig vártak rám s aztán St. Paulsba mentek, néhány nap múlva visszatérnek.

A rovarászó madarak kimélése.

A földmivelési miniszter a rovarral táplálkozó éneklő madarak pusztítása ellen, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara kezdeményezése folytán rendelettel intézkedett.

Üdvös rendelet a mezőgazdaság érdekében, de egyszerű törvényszerű is, miután vadásztörvényünk 10. §-a g) alatt világosan rendeli, hogy a madarak fészkeit szándékosan érinteni vagy tojásaikat elszedni nem szabad.

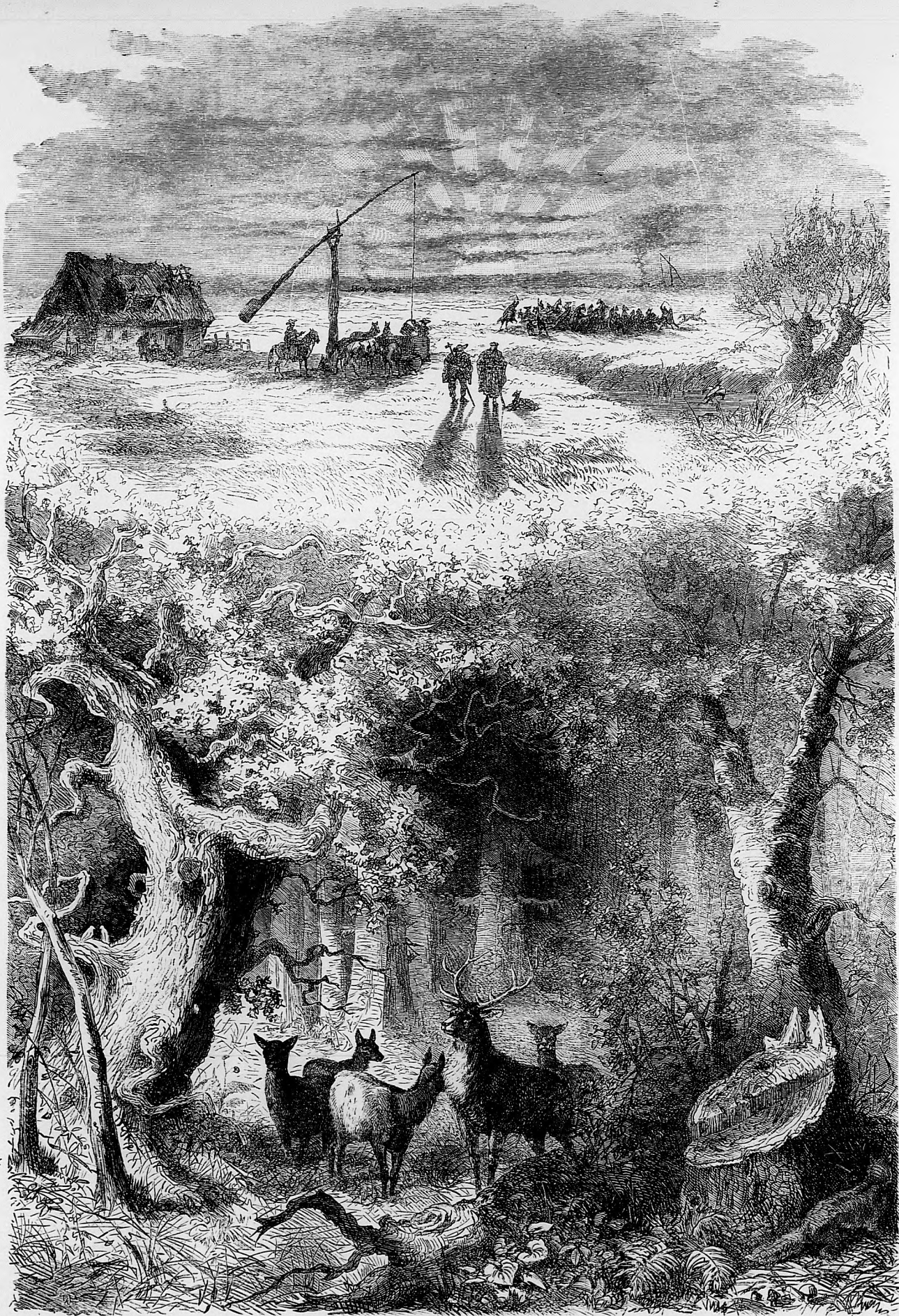
A fenállott budavárosi tanács, még a vadásztörvény eléltelétését előzőleg, a hasznos madarak fogdosását, pusztítását s fészkeiknek kiszedését, szigorú büntetés terhe alatt betiltotta.

Néhány esetet ide nem véve, a hasznos vadászmadarak megkimelésére vajmi kevés történt, s a fészkek kirablása in partibus még most is napirenden van, pedig a megyei hatóságok és községi előljárók e tekintetben üdvösen intézkedhetnének.

Máskép van ez külföldön.

Igy p. o. Németországban az éneklő madarak pusztítása már régóta tiltva van; sőt Berlinben a madárvásár meg lőn szüntetve, s a madárkedvelők a Nymphicus novale Hollandiae, undulatusok, kajdácok, szövérek, kanárik és egyéb exotikus u. p. diszpintyek, valamint galambok és más tengeren tuli szárnyasok tartására és tenyésztésére szorítottak.

Budapesten a madárvásár még folyvást virágzásnak örvend s valóban bűnnek jelezhető, hogy a czinkék, dalárok és egyéb rovarászó madarak százával potom áron elpredáltatnak. Ez alkalommal nem czélunk a rovarral táplálkozó madarak hasznosságáról akadémikus előadást tartani, s csakis arra szoritkozunk, hogy a madárvásárnak eltörlése annyival inkább indokolva lenne, miután a madárkedvelők részint az állatkertben, részint a madárkereskedők helyiségeiben, névszerint a sarkantus utca 2-ik szám alatti házban települt jó hírű Hirschhorn czéggel bíró üzlethelyiségben, számos diszpintyek, törpe kajdácok (papagáj) szép veres csőrű fehér rizsmadarak, kanárik és egyéb kis gondal tartható és szaporítható külhoni szárnyasok, mérsékelt áron megszerezhetők.

RÓNÁN és RENGETEGBEN.

Midőn ezen körülményre kormányunk s Budapest főváros hatóságát figyelmeztetni bátorokodnánk, bezárólag még egy esetet hozunk fel. Szolgáljon ez is hasznos tudomásvételül. — A porosz koronahercegnő Potsdam környékén tollas kedvencei számára számos költődéket kifüggesztvén, télszakán a szabadban élő czinkék s egyéb hasznos madarak számára etető piacot állított fel. Ausztráliában, névszerint Viktória területén pedig, 1863-ban a rovar és hernyó pusztítása annyira haladt, hogy a mellbourne-i honosító egyelet, Lipcseből számos verebet rendelt meg, az importált Weber Emil bizatván meg. Szóval a verebek a legújabb világrészben nagy beesben tartatnak s behozataluk Angliából több ízben megkísérletett. Az eredmény azonban a tengeri utazás következtében mindannyiszor meghiusult. Webernek fentnevezett vállalata azonban nem maradt eredmény nélkül.

Báró Nyáry Gyula.

Apró hírek.

— **Vadászat kellemetlenséggel.** A nagylángi urak közül vagy hatan mentek a napokban vizivadászatra, de csak kettőnek volt vadászjegye. A vadászati helyre két pénzügyér is odatévedt, és daczára az elővigyázatnak, két urat megcsiptek, míg a többi megmenekült. A két megcsipett egyén bírságotól összegét a vadásztársaság — közelhatározás folytán — közösen fogja fizetni. Ha az ilyfajta ellenőrzéseket szigoruan vennék, nemcsak a vidéken, hanem nálunk is — írja a „Székesfehérvár és Vidéke“ — csiphetnének oly egyéneket, kik potyára szeretnek és szoktak vadászgatni.

— **A székesfehérvári városi határban való vadászati engedély-kártya adhatóságának kizárólagos kiszolgáltatásáért,** mint a „Székesfehérvár és Vidéke“ írja: két uri egyén olyan ajánlatot tett, hogy évente 500 forint bért ad, ha részökre a jog hat egymásutáni évre ruháztatik. A közgyűlés az ajánlatot véleményezés végett kiadatta a gazdasági szakosztálynak, s ez elfogadásra ajánlta a közgyűlésnek. — A legutóbbi közgyűlésre azonban a földmivességek képviselőket valaki fellázította a bérbeadás ellen, s így a közgyűlés ujjlag megfogja szavaztatni a telektulajdonosokat a végből, hogy hajlandók-e bérbeadni, avagy tovább is a hatóság kezelje, s egyénenkint 20 ftért adjon egy évre szóló vadászati jegyet.

— **Fácánok.** Gödöllőn a közelmúlt napokban bocsátották szét a különböző vadaskertekből hozott fácánokat, szám szerint 200 darabot, ugyanott, hol hajdan a Grassalkovichok és Sina báró idejében voltak. Ekkor azért pusztították ki, mert robajos röpkülések zavarta az üszök nyugalma, de azóta más arczot mutat a világ, a vasut szeli ketté a vadaskertet s a szarvas birodalom a robajhoz és gőzhöz hozzászokva sem veszi a fácánok röpkülését.

— **A hollók ravaszága.** Mac Clure kapitány észak-sarkai utazásából két holló történetét beszéli el, melyek az „Investigator“ hajó fődélzetén vertek fészket. A holló az egyetlen madár, mely a sarvidéki téllal daczol; mint gonosz szellem repül a leghidegebb évszakban, a hideg és napfénytelen légkörben, a sivar pusztai csöndet krakogásával szakitva félbe. — A hajó legénysége közül egyik sem mert a hollókra lőni, minélfogva ezek igen bizalmasokká lettek. Sőt kettő közülök a marsi öbölben ütött tanyát, s a hulladékból élt, melyet a legénység étkezés közben eldobált. A hajó ebe azonban a hulladékot kizárólagos tulajdonának tekintvén, jelentékeny erélyt fejtett ki, hogy jogait megvédje a hollók ellenében, ezek azonban mindamellett kijátszották őt oly módon, mely nagy multságukra szolgált a hajón levőknek. Észrehevén, hogy az ebnek saját személyeikre nagy étvágya van, szándékosan útjába állottak, midőn az ételes csuprotkat a szemétdombon kiürítették. Az eb azonnal nekik szaladt, mire néhány ölnyivel tovább repültek előle, s így ment a dolog, míg végre meglehetősen

távolságra csalták őt a hajótól. Ekkor a hollók egyenesen visszarepültek a hajóra, s rendszerint már jó zsákmányt ejtettek, mielőtt az eb a vele játszott csinyt felfedezve, a hajóra visszafutott.

— **Utazás kutyákkal Európán keresztül.** Mult csütörtökön egy különös angol érkezett Stockholmból Berlinbe, három izlandi kutya által vont kis kocsin. Az angol már meglehetősen idős férfi, ki azt vette fejébe, hogy így fogja beutazni Európa nevezetesebb helyeit. — Szerinte az utazás Stockholmtól Berlinig meglehetősen simán, minden nagyobb akadály nélkül folyt le. Az öreg angol Berlinből Boroszlón keresztül Bécsbe szándékozik, onnan elmegy Tirolba, Svájcba, Olaszországba, Franciaországba, onnan haza Svédországba. Az utazás 6 hónapot fog igénybe venni. A különöz angol természetesen a lehető legpraktikusabban elkészült az utra. — A koci oly kicsiny, hogy csak egy ember fér el benne, podgyásznak azonban meglehetősen hely van fentartva. A koci azonkívül erős bőrronnyóval van ellátva az eső ellen. A kutyák szürke, hosszú szőrű, magas, hatalmas állatok, mellük rendkívül széles, egy szóval a legkitartóbb fajból valók. — Azon esetre, ha talán az egyik kutya kidől, vagy a koci eltörik, Hamburgban szintén van egy fogata készletben három kutyával. Az angol ellátja magát pompás fegyverekkel, különben pedig a három betanított kutya hatalmas fogai is elég biztosítékot nyujtanak.

— **A párisi vadvasáron** a mult év folyamán eladatott 1,098,726 drb fogoly, 522,624 drb fáczán, 150,256 drb szalonkaféle stb, több millió pacsirta, 944,902 drb nyul, 652 őzbak és 53 vaddisznó. Feltűnök az őzök és fekete vad csekély száma, és még csodálatosabb, hogy szarvasok és dámvad nem is emlittetnek.

— **Az az új sport-egyesület,** — mely alig két hónapja keletkezett, a napokban tartá Rákos-Csabán nagy meetingjét, löversenyekkel és galamb-löversenyvel. Az idő kedvező volt, s vasuton s külön fogatokon a környékről szép számú közönség gyűlt össze. Az asszonyok díját, egy igen izléses tiszteletdíjat, báró Lafert Antal nyerte el, Bibor nevű paripáján, az ugrató versenyben, 4 vetélytárs ellen; 2-ik volt gróf Teleky Babámja. A ponnyszerenyben Beniczky G. ur Madár nevű paripája győzött; 2-ik Lónya Berzi Miorije. — A galamblöversenyben az egyelet tiszteletdíját ifj. Cséry Lajos ur nyerte el; ezenkívül több páros-lövészet (math) is volt.

— **Agárverseny-csárdás** jelent meg Piros Józsi népzenésztől. A díszesen kiállított zenemű a Bács-Bodrogh megyei agárverseny alkalmára lett írva; és az egyelet elnökének bajsai Vojnich Jakab urnak van ajánlva. Tartalma következő: 1. Hosszú sorban száll a vadlúd az égen. 2. Hej nekem hát vigasztalást misem ad. 3. Pej paripám patkó szege de fényes. 4. Hát mit iszik a kis bíró ilyenkor. 5. A kinek nincs szeretője bort igyék. 6. Sikos a hó, szalad a szán. 7. Hirdetik a rózsámat. A mű kapható Szabadkán, Kis Pongrácz könyvkereskedőnél Ára 1 ft 50 kr.

— **A pesti lövőtársulat** 18-án tartotta rendes évi közgyűlését Fuchs I. elnöklete alatt; a felolvasott évi jelentés kiemeli, hogy a csömöri ut melletti Reiner Amália-féle két telek 7400 forinton megvétellett, e telekre Pucher József építész a mostani igényeknek megfelelőleg új lövőházat épített, mely 16,000 frtba került. A régi lövőkert eladására szűkebb körű bizottság küldetett ki. A társulat tagjainak száma 221. A jelentés tudomásul vétetett. Következett a választás. Megválasztattak egyhangulag legfőbb lövészmasternek Ráth Károly főpolgármester, a leköszönt lövészmaster Fuchs Ignác helyett Radocza János, I-ső lövészmasternek: Schiffner János, III-ik lövészmasternek: Schön József, és pénztárnoknak Nasztl Mór.

HALÁSZAT ÉS HALTENYÉSZTÉS.

A balatoni haltenyészet érdekében.

Múlt hó 22-én a keszthelyi m. kir. gazdasági tanzintet egyik tantermében Ürményi József főispán elnöklété a iatt érdeklettek és szakértőkből alakult értekezlet tartott, melyen a szomszédos Zala-, Somogy- és Veszprémmegyék küldöttjei vettek részt. Az érdeklődés azonban, amint mindjárt látni fogjuk, sok tekintetben eléje került a szakértelemnek.

A főispán megnyitó szavai után fölolvastattott a földmívelési miniszteriumnak hozzája intézett két rendbeli leirata, melyek egyikében az értekezlet feladata tüzetik ki: vagyis annak megvizsgálása, mennyiben lehetnek alaposak az érdekletteknek abbéli panaszai, hogy a foganatan levő halászati rendszabályok mellett a halak száma észrevehetőleg kevesedik. A másik leirat a természettud. társulatnak nyilatkozatát közli a hozzá intézett kérdő-pontokra.

Nem akarok az értekezlet részleteibe bocsátkozni, rá nézve legnagyobb feltűnést az érdekeltek — nagyrészen bérlők — nyilatkozatai okoztak. A miniszteriumhoz tett panaszos fölterjesztés után ugyanis azt lehet várni, hogy mindannyian a halászati rendszabályok megszorítására szavaznak; pedig éppen az ellenkező történt. Az értekezlet először is a záridőnek megrövidítését, határnapjának május végéről ugyanazon hó 15-re való áttételét határozta, majd más részben pedig egy bizonyos hálónemnek, úgynevezett veicz-hálónak, mely nád- és kákából készül, újból való visszahozatalát a Balatonnal kapcsolatos fenék-tavon.

Midőn a természettud. társulat részéről előterjesztett javaslatokat, mint az okszerű haltenyészet elveivel megegyező dolgokat, általánosságban helyeslendőknek találok; ki kell jelentenem, miszerint az értekezlet eme megállapodásainak egyikében sem látok a haltenyészet emelésére irányuló törekvést. Indokolásul azt hallottam fölhozni, hogy a fogas, melyért a halászat korlátozása főképen történt, ivását ápril hó végeig befejezi. De ha megengedjük is ezt, ámbátor okunk van hinni, hogy az időjárás viszonyok erre sem maradnak hatás nélkül, s egyik-másik évben ez is kénytelen bevárni a víznek átmelegedését: mindig hátra van még e fogással együttélő halak túlnyomóbb száma, melyeknek ivási ideje minden esetre áthúzódik május végeig, sőt valószínűleg tovább is. Pedig épen ezen halak képezik a szegényebb néposztálynak táplálékát, mely a fogast jóformán csak színéről ismeri.

Midőn a halászati bérlők a záridőnek kevesbitését indítványozták, nagyon is elárulták vele, hogy tulajdonképen csak időt akarnak nyerni, és gazdagabb zsákmányra számítanak akkor, amidőn még a halak seregében nagyobb mozgalmak uralkodnak.

Még kevésbbé látom indokolva azon indítványt, mely az említett veicz-hálók alkalmazását tervezi. A rendes hálók szabályozni lehet, és csakugyan a halászati rendszabályok által szabályoztattak is. Az efféle nádból készült fonadékokat azonban a halászok tetszésük szerint készíthetik és alkalmazhatják. Azt hozták föl a dolog indoklására, hogy ezen hálók segélyével a csukák számát fogják határozatosan alább szállítani, melyek főleg az újabb időkben szokatlanul megsokasodtak. Mi azonban, tekintve ezen halfajnak tisztán ragadozó jellegét, szintén csak arra mutat, hogy a halak száma általában nem csökkent, hanem inkább növekedett. Ami azonban az említett hálót illeti, ez ismeretes alkotásánál fogva nemcsak a csukákat fogja meg, de megfogdossa főleg az általa üldözött és menedéket kereső halakat, a nagyobbaktól le egész a kisujj vastagságukig, mely utóbbiak, hacsak a halász környületről időről-időre ki nem meri őket, — százankint eme fogházban vesznek.

Részemről egyáltalában nem vagyok rá hajlandó, —

hogy a fogasnak kiváltságát Balatonunkban elismerjem, s ennek ivási idejét tekintsem egyedüli irányadóul a halászati záridő kiszabásánál, mellőzve a halak nagy többségét, melyek egészben véve legalább is ugyanazon fontosságra tarthatnak igényt. A nagyobb halaknak, névszerint a fogasnak gyérülése nézetem szerint más körülményekben keresendő, s ennek oka első sorban az lehet, hogy a halakat idő előtt kifogdossák. Piaczunkon nem ritkán lehet látni süllöket, melyek alig nyomnak egy negyed kilogrammot. A veicz-hálók alkalmazása által, melyek különben is a halászok könnyebbségére szolgálnak, ezen baj még inkább fokoztatnék.

Mellesleg akarom említeni, hogy ugyan az értekezlet folyamában még olyan hangok is hallatszottak, hogy a szaporodásra előnyös lehetne ivás közben a vizeken való hajszolódás. Valamint szóba került az is, hogy a Balatonnal kapcsolatos vizek, különösen folyók, főleg az ivás ideje alatt rostélyzatokkal zárassanak el, nehogy az ivó halak ezekbe kimenvén, ott elveszelődjenek. A dolog azonban elejtetett. Részemről azt merném ajánlani a tisztelt bérlőuraknak és viztulajdonosoknak, hogy e helyett inkább a partok mentében vizinövények volnának ültetendők, melyek kivált a somogyi partok körül majd egészen hiányzanak. Az ivásra szívesen fölkeresik, a kisdud helyet kereső halak az efféle bozotos vizeket, melyek egyuttal laktanyául szolgálnak, halivadékok számára. Ez nézetem szerint igen sok ivó halat visszatartóztatna a Balatonba szakadó folyóvizek fölkeresésétől.

A haltenyészet ügye, fölfogásom szerint, nemzetgazdasági mozzanat; annak emelése és fölvirágoztatása csakugy érdekünkben áll, mint egyéb a nemzet vagyonát képző üzleti ágaké.

A helyes gazdálkodás elvei itt sem javasolhatnak mást, minthogy annak részére első sorban szilárd alapokat alkossunk; beszerezzük a tőkét, mely számunkra az évi kamatokat biztosítsa. — A fönnforgó esetben ezen tőkének megállapítása a természetes tenyészetre és szaporodásra van bízva, mely ismét szoros összefüggésben áll az idővel. Könnyen látható eszerint, hogy minden a tenyészet időből tett levonás magának a tőkének csorbitásával jár.

Részemről abban a meggyőződésben élek, hogy az értekezlet kettős határozatával a záridő megrövidítése, valamint a veicz-hálók visszahozatalávalolyan lépést tett, mely a balatoni haltenyészetnek nem emelését, hanem minden valószínűséggel csökkenését fogja maga után vonni.

Hasznos, sőt szükséges intézménynek tartanám ellenben az értekezlet által is hangsúlyozott vízi rendőrség felállítását és rendszeresítését. S o s M i h á l y.

— **Az iglói haltenyészde**, mely eredetileg Igló városa által alapított, később az állam által átvétetett és a hetvenes évek folytán a szepesi gazdasági egyesület felügyelete alatt szépen fejlődött, most az utóbbi időben fájdalom, a földmívelési miniszterium által elhanyagoltatik. A halmester fizetésén kívül semmi dotatióban nem részesül, a még szükséges építkezések (2 halbassin) sem foganatosítottak s így az intézet saját jövedelméből nem bírja magát fenntartani. Hallomás szerint az itteni haltenyészde egészen Znió-Váralyára tétetni szándékoztatik, mi Szepes megyének, mely par excellence a pisztrángoknak hazája, nagy hátrányára volna és reményljük, hogy a miniszterium és a gazdasági egyesület ez intézetet fenntartani igyekezni fognak.

— **Óriási czethal**. Birmingham városa jelenleg oly czethal birtokában van, melyhez fogható eddig aligha láttak a szárazon. Ez állat 70 láb hosszú, kerülete 36 láb 9 hüvelyk angol mérték szerint, végre súlya 50 tonna.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Lóvásár — lódíjazás,** Budapesten május 2.—4-én 1880. az új lóvásártéren, kerepesi ut végén, 500 lóra berendezett istállóban. — Ezen lóvásár díjazással lesz összekötve a m. k. földmivelés-, ipar, és kereskedelmi miniszterium közbejöttével május hó 2-án reggel a lóvásár megnyitakor fog a jury itélni, és ítélete folytán következő díjak fognak kiosztatni: A legszebb és a díjazásra legérdemesebb egy pár kocsilóra, 1. díj, államdíj: egy mezőhegyesikancza (220 arany érték 10 frkos.) 2. díj 30 arany 20 frank. 3. díj 20 arany 10 frank. 4. díj 10 arany 10 frank. 5. díj 5 arany 10 frank. A legszebb s a díjazásra legérdemesebb hátsó lóra. 1. díj tiszteletdíj 200 frt érték, adja gróf ifj. Eszterházi Miklós. 2. díj 20 arany. 3. díj 10 arany. 4. díj 5 arany. 5. díj 4 arany. A díjra pályázó lovaknak, hogy azok minősége felett a jury ítélhessen, április végén, de legkésőbb május 1-én reggel a társaság istáloiban felállítva kell lenni. Istállót megrendelni s a díjazáshoz jelentkezni bármikor lehet, az előbb jelentkezőknek elsősege van; beiratási díj és istálopénz fejében minden ló után 10 frt fizetendő. Ezen lóvásár Európa minden lövevő államában hirdettetni fog, s vevők megnyerésére minden megsz. társaságunk által téve. Május hó 4-ikén reggel a lóárverés veszi kezdetét; a díjakra pályázó s a társaság istáloiba vezetett lovak után akár árverésen vagy azonkívül adattak el, a társaságot 2% eladási díj illeti. Árverés alá kerülnek továbbá kocsik, nyergek, szerszámok, úgy egyéb lovakhoz tartozó iparcikkék, ujak és használtak, ezen tárgyak a társasági kocsiszinekben megtekinthetők, azok, kik ezen árveréshez tárgyakat akarnak hozni, kellő időben leendő jelentkezésre utasíttatnak. A lovak élelmezését a társaság eszközli naponként 80 krt. lovászért 30 kr. — **Ugető verseny** május 2-án déli 12 órakor a városligetben. — 1. Magyar honpolgár tulajdonában levő, Magyarországon ellett 6 évesnél nem idősb lovakkal, négy kerékű négy ülésű kocsik kettős fogat. 1. díj államdíj egy babilnai kancza 150 arany érték. 2. díj 50 arany. 3. díj 20 arany. 4. díj 10 arany. 5. díj kettős tét. 2. Magyar honpolgár tulajdonában levő Magyarországon ellett bármely koru lovakkal négy kerékű négy ülésű kocsik, kettős fogat. 1. díj tiszteletdíj 200 frt. érték, adja Jakabffy István. 2. díj 20 arany, 3. díj 10 arany. 4. díj kettős tét. 3. Egyes fogattal bármely ló tetszés szerinti kocsival. 1. díj 50 arany. 2. díj 20 arany. 3. díj 10 arany. 4. díj kettős tét. 4. fiakerverseny. bpesti számozott fiakerek részére, 1. díj 200 frt. adja Br. Podmaniczky Géza. 2. díj 50 frt. 3. díj 20 frt. 4. díj kettős tét. Versenypálya a városligeti tó körül kétszer, fiakerverseny egyszer körül. Ugyanazon ló csak egyszer indulhat, hajthat bárki, — a versenyidő ellen jelentkezhetni azonnal a társaság hivatalos helyiségében bezárólag május 1-én déli 12 órakor; tét 10 frt., egész bánat, fiakerversenynél tét 2 frt. Felhívjuk továbbá a közönség figyelmét az általunk berendezett lóeladási bizományi istálokra. Társaságunk oct. 3-án Budapesten hasonló lóvásár, díjazást, ügető versenyt és sorsjátékot rendez. Továbbá Debreczenben ápr. 19-én általunk rendezett nagy lóvásár fog tartatni. — Mindennemű ez ügyre vonatkozó felvilágosítások, kérdések, bejelentések az igazgatósághoz intézendők, új lóvásár-tér kerepesi-ut végén. A lötenyésztés emelésére alakult részvénytársaság Budapesten.

— **A caroussel** képezi jelenleg Bécs főeseményét. — Említettük, hogy Török tábornok kezdeményezésére és vezetése alatt a Bécsben időző arisztokraták, köztük Vilmos és Jenő főhercegekkel, jelmezes lovagjátékot rendeznek, melyek jövedelmét azután jótékony célra fordítják. A próbák heteken át folytak a legnagyobb buzgalommal s a tegnapi főpróba oly jól sikerült, hogy a három nap át tartó előadások fényes eredményére bizvást enged következtetést. A villanyfényvel tündériesen megvilágított lovagiskolában

ő felsége is megjelent, hogy végig nézze a főpróbát. — A costumeok, a paripák, a diszkocsik a legpompásabb látványt nyújtották s az egész emlékeztetett a most egy év előtt rendezett díszmenet ragyogására. A menet a Doppler karmester által czélra rendezett induló hangjai mellett vonul be. Élén a császári herold (d'Arnoncourt gróf) lépdel a császári ház színeivel díszítve; őt követi lóháton két dobos sötét ruhában, antik himzettel a dobon. Azután négy herold következik Bécs város színeivel, s ama szükségben sűrű tartományok jelvényeit viselve, melyeknek javára az ünnepély rendezetik. A főlovászmester és a lovászmesterek Bécs, Galiczia, Szilézia, Görz, Isztria és más tartományok és városok czimereit viselik. Ezután két csoportozat következik: a lovasok és a vadászok csoportja. A lovasokat Coloredo gróf vezeti antik lovagöltözetben. A vadászok vezetője Meran gróf, fehér liliummal himzett zöld mellényt, vörös barretet és magas bőreszímát visel. A vadászok sattollakkal. Nyomban utánok két zárt colonne halad: a szarvas- és zergevadászok Breuner gróf által vezetve. Vezetőik jobbról Vilmos főherceg, balról Eugen főherceg. Közvetlenül mögöttük jobbra Suttner báró Larich-Lartch grófnővel, Mansfeld gróf Mensdorf grófnővel, Larich Henrik gróf Apponyi grófnővel, továbbá Hunyadi gróf Andrássy Irma grófnővel; balra pedig Orezy báró Stokau grófnővel, Hoyos Alfréd gróf Pálffy grófnővel. Ez a colonne egyike volt a legszebbeknek. Követik ezt a vadásztrombitások, kiket a főurak színeivel felruházott tizenkét solymász vesz körül. Ezekhez csatlakozott hat előkelő hölgy. Mialatt a colonnek az udvari páholy előtt elvonultak, berobogott egy gyönyörű diszhölgykocsi, melyet négy, virágokkal elárasztott fehér ló vont. A diszkocsiban nyolcz hölgy foglalt helyet, köztük Lichtenstein hercegnő, Schönborn grófné, Bourgoing báróné, Pallavicini örgrófnő stb. A menet első részét nyolcz gyalogos szolga zárta be. Ekkor a zenekar egy régi osztrák katonadalt játszik, miközben ismét megnyílnak az aréna kapui s egy galyakkal díszített, nemes vadakkal telt nagy vadáskocsi robog be, melyet két új csoport kísér; a vaddisznó- és medvevadászoké. A vaddisznó-vadászok vezetője Thurn-Taxis gróf volt s kíséretében három Lichtenstein herceg és mások. A medvevadászok csoportját Württemberg Sándor herceg vezeti. Tizenkét vadász és tizenkét lovag zárja be a menetet, ezeknek Hoyos Ernő gróf, amazoknak Stahramberg herceg a vezérok. Ezekután egy kétfogatu és egy négyfogatu vadáskocsi halad. Az összes menet 226 személyből, 144 nyergeslóból és 20 kocsilóból áll.

— **Gombos Bertalan** ny. hétszemélynök ur a napokban értesítette szerkesztőségünket, hogy Pegazusim című találmányával szándékozik ujlag kísérleteket tenni. — Az említett találmány egy oly szer, melyet poralakba, vízbe a lónak beadni lehet. E szer a ló futó képességét növeli. Gombos találmányával az 1873-iki futtatások alkalmával Bécsben igen sikeres kísérleteket tett, mely alkalommal arról nagy elismeréssel nyilatkoztak többen, és különösen Mayer Ottó ur, a „Sport“ szerkesztője.

— **Lófuttatás Aradon.** Aradról írják: Folyó hó 11-én vasárnap d. u. 2 órakor az Új-Arad közelében fekvő zárdorlaci pusztán szép számu és díszes közönség előtt lófuttatás tartatott. Az elsőnél — 5000 méter távolság, 7 akadálylyal — az első díjat Hammersberg főhadnagy nyerte el. A másodiknál az első díjat szintén Hammersberg főhadnagy nyerte. — A másodikikat Prónai hadnagy nyerte. — A harmadik futtatásnál elsőnek Gruber, — másodiknak Kolub hadnagy jelent meg. — A negyediknél — 6000 méter távolság — az első díjnak nyertese báró Appel hadnagy volt. Baleset is történt. Egy pályázó ugyanis, ki lovát nem jól ülte meg, a nyeregéből kiesett és arczát mélyen megszé. —

— **Ménkiosztás a székesfehérvári méntelep területén**
A székesfehérvári méntelep területén 182 községben összesen 507 mén osztatott ki ez idén fedezésre. — Fajukat tekintve, a mének közül 19 angol telivér; a többi angol, arab, norman, norfolki, angol-norman, angol-arab, lippiczai 1-2 irlandi és percheron; 1-2 Czinderyfaj és néhány az előszállási ménesből. Utóbbiakból t. i. az előszállási ménesből Fehérmegyére esik kettő s egyike az „Urfi“ ama derék mén, mely a székesfehérvári orsz. kiállításán egyik legszebb apalónak ismertetett el. A fedezési árt tekintve, az mindenütt igen mersékelt, 1—6 frt között váltakozik; azonban a legtöbb a 3—4 frtos. Ezen méntelep területén egyetlen mén sincs ingyen fedezésre felállítva. De ime a beosztás: Fehérmegyében 19 községre esik 60 mén, ezek közül 3 angol telivér; Veszprémben 13 községre esik 32 mén, Sopronban 7 községre 18 mén, Vas megyében 7 községre 21 mén, ezek közül egy angol telivér; Zalamegyében 11 községre 24 mén, ezek közül 1 angol telivér; Esztergomban 4 községre 11 mén; Komáromban 16 községre esik 40 mén, ezek közül 2 angol telivér; Tolnában 19 községre esik 59 mén, ezek közül 4 angol telivér; Baranyában 10 községre esik 34 mén, Somogyban 22 községre 50 mén, ezek közül 5 angol telivér, Nyitrában 15 községre esik 44 mén, ezek közül 1 angol telivér; Trencsénben 5 községre esik 12 mén, Barsban 5 községre esik 12 mén. — Ezenkívül az alábbi községekben u. m. Bűös, Fél, Elő Patony, Pered, Püski, Stomfa, Alsó Szeli, Duna-Szerdahely, Nagy-Szombat, Vajka, Zsigárd, Egyház-Gelle, Féltorony, Gálos, Köpöcsény, Magyar-Kémle, Magyar-Ovár, Szolnok, Ballony, Hédervár, Szt.-Ivány, Kóny, Ottevény, Peér, Rábatatona, Szemere, Zsámoly, Ménfő és Bábolna — összesen 90 mén, melyek közül 2 angol telivér. Magántenyésztők által ugyancsak a székesfehérvári méntelepéből 55 mén bérletetett ki a fedezési időnyre.

— **A villanyfénnyel és a növényzet.** A „Standard“ írja: Dr. Scemens fölfedezése a villanyfénynek a növényzetre gyakorolt befolyásáról, kétségtelenül a legesodálatosabbak közé tartozik. Dr. Scemens nem nyilatkozik ugyan a végereleményekről, melyeket vizsgálatai előidézhetnek; de a kísérletek, melyeket hallgatóságának a multhavi Royal Societybeli meetingen bemutatott, minden kétséget kizárnak arra nézve, hogy következtetései igazoltak. Előadásában közösen Dr. Scemens egy bimbózó tulipántot tett ki a gyűlésteremben a villanyos lámpa teljes fényének; 40 perc múlva egészen kinyitott a tulipánok. Vajjon az ily módon kifejlesztett virágok, annyi ideig üdén maradnak-e mint a természetes módon kinyitottak, még kérdéses. Dr. Scemens más, gyorsan növekedő növényekkel és magvakkal, mustárral, répával, kalarábéval, ugorkával és dinnyével is tett kísérleteket. A cserepeket 4 csoportba osztották: az egyik egészen a homályban tartatott, — a másik teljesen a villany-, a harmadik egészen a napfénynek, a negyedik végre váltakozva a két fénynek tétetett ki. A villanyfényt naponkint csak 6 órára, 5-től 11-ig alkalmazták, — az éj többi részén sötétben maradtak a növények. Az átlagos eredmény az volt, hogy a sötétben tartott növények némiképp meghaltak, a villany és napfénynek kitettek egyformán, a két fénynek kitettek pedig sokkal jobban fejlődtek, mint a többiek. Természetesen — mondja a Standard — nem remélhetjük, hogy a borongós napokon egész földterületek villanyfényvel fognak világítani, — de sokszor megesik, hogy párnapi napfény s fagy kikérülése kiszámíthatatlan különbséget okoz némely terményekre, s a villanyfény, bizonyos feltételek mellett, tökéletesen pótolhatja a napfényt.

— **Hogy kell a megfagyott hussal elbánni.** Általában azt tartották, hogy a Kanadából hozott megfagyott lazac mit sem ér. Egy John Anderson nevű szakértő azonban azt véli, hogy azt csakis a rossz bánásmód okozza, és a következő utasításokat ajánlja megfigyelésre: „Minden meg-

fagyott húst főzés előtt jól fel kell engedtetni, és vízben áztatni, hogy nedvdús legyen, különösen száraz és izetlen marad. A kanadaiak a lazacot, baromfit és húst már évek óta megfagyva tartják, és így látják el magukat a télre. Egyébiránt a jövő évben nagyban fognak vadat és baromfit megfagyott állapotban Angolországba szállítani. Ha az ily fagyott lazac nem tetszik, ennek nem a hal az oka, hanem elárusítók tudatlansága. Sokan nedves abroszokba, sokan jégre teszik, pedig csak szárazon kellene tartani, és akkor egy hónapig is eláll.

— **A „Phönix“ sokszorosító lapok.** Egy új és igen czélszerű sokszorosító találmányról kell megemlékeznünk, mely a külföldiekkel szemben nemcsak hasznavehetősége és gyakorlati értéke, — hanem azon körülmény folytán is ajánlható a hazai közönségnek, mert találmánya és gyártása egyaránt magyar. A feltaláló Komáromy M., ki szabadalmat nyert találmányára. — A Phönix sokszorosító lapokkal, mint alkalmunk volt meggyőződni, gyorsan, tisztán sokszorosíthatni mindenféle írást, rajztervet és hangjegyet, még pedig mindenre, még bekötött könyv lapjára is. Negyedóra alatt 60—80 tiszta és jó lenyomat készíthető. Az eljárás igen egyszerű s mindenki könnyen elsajátíthatja a nyomtatott utasításból, mely a Phönix lapokhoz mellékelve van s mely szembevetőnké teszi az új magyar találmány előnyeit a hasonló külföldi sokszorosító eszközökkel szemben. — A Phönix-lapok többféle nagyságban kaphatók úgy, hogy bármily iratok sokszorosítására előnyösen használhatók. — Gyakorlati értékük már mult delegációsális ülések alkalmával is hebizonyult, hol a legjobb sikerrel használtak azokat sokszorosításra. A Phönix-lapok kaphatók Seefehlner J. L. fővárosi papirkereskedésben, hol leiratok és árjegyzékek ingyen adatnak a közönségnek.

— **Assicurazioni Generali.** A társulat mint minden évben, úgy ezuttal is közzéteszi a lefolyt üzleti időszakban teljesített elemi és életbiztosítási károkért való fizetések jegyzékét. Ezen jegyzékből kitünik, miszerint az Assicurazioni Generali az 1879-ik évben 20,238 káreseti tétellel 6.017,089 frt 46 krt adatott ki. Ebből 1,334.716 frt 49 kr esik Magyarországra, a melléktartományokkal együtt; 1.553,277 frt 54 kr Ausztriára; 1.617,917 frt 78 kr Olaszországra; 267,358 frt 44 kr Németországra; 417,644 frt 87 kr. — Franciaországra; 231,664 forint 84 krajczár. — Nagy-Britanniára; 324,521 frt 39 kr. Oroszországra és 269,889 frt 18 kr egyéb államokra. Ezen társulat 49 évi fennállása óta az összes üzleti ágazatokban 399,555 káreset tételre. 135.336,752 frt 03 krt fizetett már ki.

Szerkesztői üzenetek.

Bertalan A tanár urnak. Az ígért cikket köszönettel elfogadjuk. — **B. A.** urnak érdekes ismertetését — a vadászati törvény 10. §. f) pontjára vonatkozót — későn kaptuk meg s így csak ezután használhatjuk fel. Reméljük, hogy az eddigi és mindig érdekes közleményeihez hasonlókkal ezután is szerencséselteti lapunkat. — **Mayer F.** alap. urad. tiszt. ur szives küldeményeért fogadjuk köszönetünket.

Báró Mednyánszky Árpád és Egerszeghy Sándor,
kiadó-tulajdonosok.

N y i l t t é r.

Magyar és külföldi nevelőnőket ajánl és francia játszótársak hozatását gyorsan eszközözi:

HENTALLER BATA SZILÁRDA,
Budapest, Ösz-utca 22. sz. I. emelet.

Br. Mednyánszky Árpád és Egerszeghy Sándor
„ORSZÁGOS KÖZPONTI HIRDETÉS-FELVÉTELI IRODÁJA“

Budapest V. fürdő-utca 4. sz.

ajánlkozik a lehető legmérsékeltőbb feltételek mellett hazai és külföldi legszolidabb földhitelintézeteknél, jelzálog kölcsönök gyors keresztülvitelére és a jelzálogi-kölcsönnel járó telekkönyvi ügyek lebonyolítására, minden készpénz nélkül.

A közönség figyelmébe!

ajánlatik

„gyógyíthatatlan seb“

ezim alatt már e napokban megjelenő **kétkötetes eredeti regény Benedek Aladártól**. Szerző e művében éles világlátásban mutatja be társadalmunk alakjait s korhatag intézményeit s kérelhetetlen igazságszeretettel ostromozza azon alapjában téves elvi rendszert, mely úgy az államot, mint család-életünket alkotja s irányozza törekvéseiben. Mindeme komoly s inkább a cselekvények mögé rejtett irány-eszmék dacára e regény igen gazdag bonyodalommal, fölötté érdekfeszítő mesével s helyzetekkel bír és itt-ott könnyed, humoros zamattal van írva. Az ismert nevű szerző célzatosan került e munkájában is minden legkevésbé sértő aethetikátlanságot és afrivolságbán való cynikus leledzést, a mi pedig az újabb regényíróknak erős megrovás alá eső hibáját képezi általában. A valódi író azonban ily eszközökre nem szorul.

E sokak által az irodalomban is kíváncsian várt regényre **április 20-ig szerzőnél** (Budapest Rákos-utca 6. I. emelet 18. ajtó) lehet megrendelést tenni 2 frt (diszkötésben 3 frt) előfizetési árral, mely előleges díjbeküldés a könyv bérmentes megküldését vonja maga után. Ugyaníly áron utánvétli megrendelések is elfogadtnak. A regény bolti ára drágább lesz.

Váci körut

27. sz. a.

A „Páris városához“

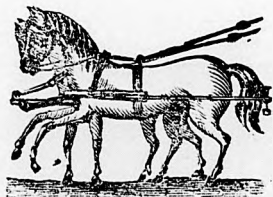
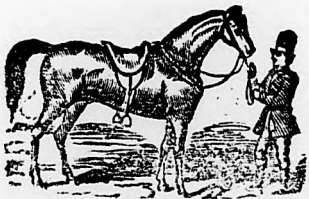
czimzett szálloda mellett.

STEIN MANÓ

polgári és katonai szijgyártó és nyerges mester

a szerb fejedelm Ö Fenségének udvari szállítója.

A nagyérdemű közönségnek ajánlja nyergek, kantárok, vadászati és löszerszámok, valamint minden e szakmába vágó eszközök bötartalmu raktárát.

Megrendelések és javítások leggyorsabban eszközöltetnek.

Uj találmány!

Minden eddig ismert írás, rajz, terv, hangjeggy sat. sokszorosítási mód között a

leggyorsabb, legtisztább és legolcsóbb

eszköz a cs. kir. kizárólag szabadalmazott

PHÖNIX SOKSZOROSÍTÓ LAPOK.

(ECONOMIA ROMY INI. szabadalm.)

Ezek mellett nemcsak a tina maradvány kimosásának szüksege elcsik de mint semmi más készülék, lehetővé teszik, két illetve négy tele irt iv-oidalt egy ttes soks oroitását. Egy és ugyanazon lap, felülete egész terjedelmében, 12-15-ször használható újból, mindenkor 60-80 tiszta másolatot át és így összesen 1000-en felüli.

A közlgyi utelagátók ütéseit alkalmazával a Phönix lapok a legiobb eredetmennyel alkalmazattak.

Phönix ténák

ívegenként 50 kr. 6. p. v. oia, vörös, zöld, kék és fekete. Leírások és árjegyzékek ki-vánatra mindenkinék ingyen és bérmentve szivesen küll-letnek

Az árak laponként.

1. sz. Nyelvezdhet	16-24 cm.	10
2. sz. Nagyobrt	25-32 cm.	17
3. sz. Bélyegnyags.	21-27 cm.	80
4. sz. Nagy irodai	28-45 cm.	1,20
5. sz. Mediam	32-48 cm.	1,50
6. sz. Bélyeg. egész iv	36-44 cm.	2
7. sz. N. irodai	41-51 cm.	2,50
8. sz. Mediam	48-61 cm.	3

Vétjegy.

Egyedüli főraktár **SEEFELNER J. L.**
 m. kir. udvari papir, rajz- és festőszesz kereskedése
 IV. Váci-utca 9. BUDAPESTEN.

KIRNER JÖZSEF,

cs. kir. udvari puska műves BUDAPESTEN.

Raktára IV. Szervita-tér, gyára VII. Király-u. 67 ajánlja mindennemű vadász-fegyvereit.

Lefauchaux vadász-fegyverek, sodrony- vagy damasz-csövekkel: 30 frttól 70 frtig.

Lancaster vadász-fegyverek, sodrony- vagy damasz-csövekkel, 40 frttól 110 frtig.

Mindennemű Lancaster vadász-fegyverek, saját gyártmánya, díszes véséssel, vagy angol modoru kiállítással, Choke-Bore amerikai furású csövekkel, Express-Rifle kétesövű golyós fegyverek, melyek golyóröpte 200 lépésig tökéletes vízszintes. Egyesövű golyós fegyverek, czéllő-pisztolyok.

Flobert szoba-pisztolyok 12 ft — krtól 17 ft — krig.

Flobert szoba-fegyverek 13 " — " 25 " — "

Lancaster töltények 16 öblűek

barnák 1 " 60 " — " — "

Lancaster töltények 12 öblűek

barnák 1 " 80 " — " — "

Eley-féle angol Lancaster töltények 16 öblűek 2 " 20 " 3 " 20 "

Eley-féle angol Lancaster töltények 12 öblűek 2 " 50 " 3 " 50 "

Lefauchaux töltények 16 öblűek, 1 frt 40, 2 kr.

jrt 20 kr, 3 frt.

Lefauchaux töltények 12 öblűek, 1 frt 80 kr. 2

frt 60 kr. 3 frt 50 kr.

Bogardus-féle füveggömb-dobó gépek, 20 frt, 100

pehelylyel töltött füveggömb 5 frt.

Mindennemű forgony-pisztolyok 5 frttól 49 frtig.

Raktára Bécsben:

SEENGER FERENCZ X. urnal

I. Seiler-gasse 4.

Összes kimutatása

a csász. kir. szab. általános biztosító-társulatnak

(Assicurazioni Generali)

TRIESZTBN.

biztosító feleinek az 1879. évben kifizetett 20,238 káresetről, összesen 5.839,791 frt 87 kr. értékben, s más egyéb, — mentések és kárfelvételeknél jóváhagyott jutalmazások s tett költségekről, 177,297 frt 68 kr. értékben, tehát összesen 6,017,089 frt 46 kr. Az intézetnek alapítása óta tett káresetekért kifizetési 135,336.752 frt 03 krnyi összegre ruagnak 399,555 tételben.

A magyar királyságban		Káresetek száma	A káresetek értéke		Káresetek száma		A káresetek értéke		A költségek összege	
			frt	kr		frt	kr	frt	kr	
Abauj	megyében	72	10753	50	Veszprém	megyében	32	13222	63	
Árad	"	12	9248	42	Mosony	"	12	4516	—	
Árva	"	7	1086	24	Zala	"	31	18374	59	
Bács-Bodrog	"	86	40892	46	Zemplén	"	120	31299	44	
Baranya	"	48	10138	98	Szepes	"	54	25245	67	
Bars	"	50	7429	27		Összeg	4443	1126363	28	53497 02
Békés	"	19	14474	85	Erdélyben		85	34638	18	1433 23
Bereg	"	17	3312	92	Slavóniában		27	10535	—	454 36
Bihar	"	51	19785	10	Hotvátországban		60	72377	60	463 07
Borsod	"	10	3966	46	Hajdani határőrvidékben		54	32825	45	2128 30
Csanád	"	17	24004	63		Összeg	4669	1276740	51	57975 98
Csongrád	"	28	23555	41	Ausztriai koronabirodalomban az Ens alatt		923	446179	13	7628 28
Vas	"	76	29092	82	Ausztriai korona birodalomban az Ens felett		142	65638	18	2851 82
Gömör	"	12	4689	81	Morva- és Szilézia-koronaországban		154	166552	—	2473 09
Esztergom	"	9	4219	64	Cseh-koronaországban		5131	587241	09	14999 39
Hajdu	"	14	26522	48	Stájer-koronaországban		27	29353	55	395 03
Heves	"	24	13605	13	Galiczia- és Bukovina-koronaországban		64	43044	95	838 38
Hont	"	60	8334	56	Stájer-koronaországban		36	34209	40	337 84
Jászság, Nagy-Kunság és Szolnok	"	30	20673	70	Krainia-koronaországban		13	13932	02	116 38
Komárom	"	37	19310	83	Karinthia-koronaországban		177	76759	58	3988 14
Krassó	"	12	10516	94	Az ausztriai tengerparti városokban		4	15612	30	232 80
Liptó	"	10	1967	82	Dalmát-koronaországban		58	39291	91	1602 28
Máramaros	"	13	4499	36	Tirol- és Voral-hegységi koronaországban					
Nógrád	"	29	15697	20						
Nyitra	"	207	54135	75	K ü l ö n b ö z ő m á s á l l a m o k b a n					
Sopron	"	46	12748	39	Belgiumi királyságban		129	47700	27	
Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	"	2429	53359	45	Bolgár hercegségben		8	353	79	
Pozsony	"	65	19408	83	Dán királyságban		10	22556	12	
Győr	"	5	1068	55	Német-császárságban		627	267268	44	
Sáros	"	50	11009	41	Francia-köztársaságban		869	417644	77	
Zólyom	"	22	25917	65	Görög-királyságban		1	62	40	
Somogy	"	103	44605	14	Nagybritanniai királyságban		331	231664	87	
Szabolcs	"	157	35675	53	Hollandi királyságban		12	4863	62	
Szatmár	"	70	17773	49	Olasz-királyságban		5254	1617917	78	
Szilágy	"	7	1655	40	Lichtenstein-hercegségben		3	778	05	
Temes	"	58	22817	03	Málta		1	9367	—	
Tolna	"	120	41884	35	Román-hercegségben		35	20031	10	
Torna	"	1	3270	60	Orosz-császárságban		1427	324521	39	
Torontál	"	30	11910	25	Svéd-királyságban		114	46502	80	
Trencsén	"	31	10866	01	Sveitzi-köztársaságban		1	7	79	
Turóc	"	3	961	50	Szerb-fejedelemségben		16	13798	04	
Ugocsa	"	2	149	92	Amerikában		2	20108	33	83858 27
Ung	"	8	2227	72						
Fehér	"	37	21495	40						
						Összeg	20238	5839794	78	177297 68

Összesen 6,017,089 frt 46 kr.

Az 1831-ik évben alapított **Assicurazioni Generali-társulat**, Triesztben, 4.200,000 oszt. értékű frnyi alapjökével rendelkezik, mely 4000 teljes forgalomban levő 1050 frtos részvényből áll, melyre 30% befizetett, míg a többi 70% a részvényesek által jóállóval ellátott adósléval által lett biztosítva. A legutóbbi 1878-ki mérlegkimutatás szerint a különböző kimutatási ágazatokból, 15.877,047 frt 89 kr. díjtartaléki tőkével és 1.772,355 frt 74 kr. nyereség-tartalékalappal rendelkezik a társulat.

Az életbiztosításokól befolyt díjakból az **Assicurazioni Generali** társulat, mint az említett mérlegből kitűnik, 14.281,537 frt 74 kr. díjtartalékot gyűjtött, mely ugyanazon mérleg kimutatása szerint csaknem kizárólag tehermentes ház és fekvőségek, valamint háromszoros biztos jelzőlogokba van fektetve, ezen befektetések mellett még több milliója van a társulatnak szilárdhitelű értékpapírok és váltókba beruházva.

A tüzkárbiztosításokra 1.538,310 frt 62 kr. díjtartalék vagyis a bevételezett készpénz díjilletékeknek 48 százaléka lett az 1877. december 31-én folyamatban volt kockázatások fedezésére visszatartva. A díjilletéki bázisát és a későbbi években behajtandó díjilletékek 11.715,212 frt 99 krt tetek ki.

Az emberi életre vonatkozó tőke és járadéki biztosításokon kívül az **Assicurazioni Generali** társulat kötmég biztosításokat: **tüzkáresetekre**, épületek és azok tartalmára, terményekre, faraktárakra a szabadban, **jégkár esetekre** mezőgazdasági terményeknél, **elemikárokra** árúk, termények és állatoknál a szárazon és vizen, tengeren és folyón való szállítások alkalmával, Ezenfelül a társulat minden lehető könnyebbítéseket megtesz u. y a díjak, mint bárca-feltételeknél és a károk megtérítésénél is, miknek készpénzbeli kifizetése pontosan eszközöltetik.

Részletes kártérítési jegyzék-kimutatások kívánatra kaphatók a vezérügynökség irodájában Budapest, Dorottya-utca 10. sz. a társulat épületében, valamint annak minden ügynökségénél.

Wilckens F. C. és fia könyvnyomdája Budapesten koronaherceg-utca 3. sz.